

Nietoperze

Nietoperze to jedyni przedstawiciele ssaków, które mają zdolność do aktywnego lotu.

Na świecie jest około 980 gatunków nietoperzy. Zwierzęta te zamieszkują wszystkie kontynenty poza Antarktydą. Wyróżnia się nietoperze owocożerne i owadożerne. Te pierwsze są znacznie większe (rozpiętość skrzydeł niektórych gatunków dochodzi nawet do 1,5 metra), żywią się roślinami i żyją w tropiku. Gatunki owadożerne są znacznie mniejsze, zwykle mają duże uszy i ostre zęby, zjadają duże ilości owadów. Osobliwe są gatunki z rodziny wampirów. Żywią się one wyłącznie krwią ssaków i ptaków, mają zęby przekształcone w ostre i wąskie blaszki służące do przecinania skóry. Zamieszkują tropikalne strefy Ameryki Południowej i Środkowej.

W Polsce stwierdzono obecność około 20 gatunków nietoperzy. Jednym z nich jest gacek brunatny. Ma szarobrazowe futerko, szerokie skrzydła i cienką błonę lotną. Zamieszkuje różne środowiska. Można go spotkać w lasach, starych sadach, w górach, a także w osiedlach ludzkich. Jak wszystkie gatunki żyjące w naszym kraju jest objęty ochroną. Jest zwierzęciem nocnym. O zmroku wylatuje na łowy. Zręcznie łowi nocne motyle, muchówki i pajęczaki. Potrafi doskonale odmierzyć przestrzeń dzielącą go od ofiary, zanalizować dane o jej położeniu i kształcie. Dzieje się to dzięki posiadaniu zmysłu echolokacji, czyli systemu wysyłania i odbierania dźwięków. Polega on na tym, że podczas lotu gacek wysyła za pomocą otworu gębowego bardzo wysokie i krótkie sygnały dźwiękowe, tak zwane ultradźwięki. Sygnały te odbijając się od przeszkody, powracają potem w postaci echa do szeroko nastawionych uszu gacka. Choć mózg nietoperza jest dosyć prymitywny o prawie gładkich półkulach, to jego zmysł słuchu jest doskonale rozwinięty. Częścią aparatu słuchowego są uszy, które u nietoperza są ogromne, a ich powierzchnia zwiększona jest przez wewnętrzne fałdy oraz spiczaste, rosnące wewnątrz małżowiny płatki skórne, tak zwane koziołki. Zmysł echolokacji działa tak skutecznie, że kiedy w celach naukowych rozpięto system sieci, nietoperze umiejętnie je omijały.

Gacek zapada w zimowy sen trwający od października do marca. Odbywa się on zazwyczaj w innych kryjówkach niż latem, między innymi w jaskiniach i piwnicach, gdzie panuje stała temperatura utrzymująca się na poziomie kilku stopni powyżej zera. Gacek śpi zwieszony głową w dół. Utrzymanie pionowej pozycji ciała umożliwiają mu stawy kolanowe, zginające się do tyłu oraz duże stopy z palcami zakończonymi czepnymi pazurkami.